

Afgørelser – Reg. nr.: 07745.00

Fredningen vedrører: Vrøgum Kær

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 18-12-1987

Fredningsnævnet 16-15-1986

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

18/12-1987

Overfredningsnævnets afgørelse

af 18. december 1987

om fredning af dele af Vrøgum Kær i Blåvandshuk Kommune, Ribe Amt (sag nr. 2677/86).

Fredningsnævnet for Ribe Amts Fredningskreds har ved kendelse af 16. maj 1986 bestemt fredning af ca. 32 ha af Vrøgum Kær i Blåvandshuk Kommune til beskyttelse af områdets botaniske værdier og af de geologiske interesser, der er knyttet til området. Fredningsområdet omfatter dele af 6 landbrugsejendomme. Fredningssagen er rejst af Ribe Amtsråd i 1985.

Fredningsnævnets kendelse er påklaget til Overfredningsnævnet af ejeren af matr.nr. 3 a Vester-Vrøgum By, Ål, der ønsker fredningen opgivet eller fredningsbestemmelserne ændret. Klagerens indvendinger retter sig navnlig mod forbudene mod dræning og tilplantning, der umuliggør klagerens planer om en juletræsproduktion, og mod de bestemmelser, der vil hindre jagtudøvelse i det hidtidige omfang (fjernelse af skydetårne, forbud mod anlæg af vildtagre, offentlighedens færdselsret og retten for Amtsrådet til at hæve grundvandstanden).

Naturfredningsrådet har for Overfredningsnævnet anmodet om at måtte

blive inddraget i tilrettelæggelsen af naturpleje i området.

Over halvdelen af fredningsområdet, herunder hele den ikke-tilplantede del af matr.nr. 3 a Vester-Vrøgum By, har siden 1979 været omfattet af bestemmelserne i naturfredningslovens § 43 om vådområder.

Efter disse bestemmelser må tilstanden af vådområder kun ændres, når vedkommende amtsråd giver tilladelse dertil.

I sagens behandling har deltaget samtlige Overfredningsnævnets 10 medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Det tiltrædes, at de omhandlede arealer pålægges fredningsbestemmelser til varetagelse af de formål, der er angivet i Fredningsnævnets kendelse, selv om dette vil begrænse ejernes rådighedsret over arealerne.

Navnlig de botaniske værdier i fredningsområdet gør det ønskeligt, at der ved fredningen sikres adgang til området i forskningsmæssigt øjemed og med henblik på videregående uddannelser, men området bør ikke herudover åbnes for offentlig færdsel.

Hensynet til bedst muligt at beskytte de botaniske værdier gør det endvidere ønskeligt, at Naturfredningsrådet inddrages i beslutninger om naturplejens art og omfang.

Fredningens formål kan ikke begrunde, at der som led i fredningen kræves fjernelse af eksisterende skydetårne, uanset om de måtte være anbragt uden nødvendig tilladelse efter anden lovgivning. Hvis et skydetårn er ulovligt anbragt, må det overlades til vedkommende myndighed at træffe beslutning i anledning deraf.

Med de heraf følgende ændringer tiltrædes realiteten i de fredningsbestemmelser, som Fredningsnævnet har fastsat.

Idet Fredningsnævnets afgørelse ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det ca. 32 ha store område, som er afgrænset på kortet, der hører til Overfredningsnævnets afgørelse (fredningskortet), og som - foruden umatrikulerede arealer - helt eller delvis omfatter matr.nr. 1 a, 3 a, 4 o, 15 e og 27 c Vester-Vrøgum By, Ål, samt matr.nr. 20 f Filsø Ejerlav, Ål:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at bevare den resterende del af den uberørte jordbund og de forskellige vegetationssamfund på Filsøbassinets sydlige skråning samt at sikre rigkøret og de sjældne fugtigbundsplanter, som vokser i dette.

§ 2. Bevaring af området.

Der må ikke foretages andre indgreb i områdets nuværende tilstand end foranstaltninger til fremme af fredningsformålet. Der må således ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan ændring i områdets nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 10.

§ 3. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning eller udgraves andedamme, vandhuller o. lign. Eksisterende damme må ikke vedligeholdes med undtagelse af de to andedamme på matr. nr. 20 f Filsø Ejerlav, der er vist på fredningskortet.

§ 4. Afvanding og vandindvinding.

- a. Det følger af § 2, at der ikke må anlægges nye grøfter eller dræn.
- b. Vedligeholdelse af og regulering af vandstanden i rigkærområdet på matr.nr. 3 a Vester-Vrøgum samt i skellene for dette matr.nr. varetages af Ribe Amtsråd og skal ske udelukkende for at tilvejebringe den vandstand, der er mest hensigtsmæssig for karets vegetation.
- c. Grøftafsnittet på østsiden af matr.nr. 27 c Vester-Vrøgum må oprenses af ejerne, men kun indtil 10 cm under de nuværende fungerende drænrørs dybde. Ribe Amtsråd har dog ret til - efter forudgående meddelelse til og uden udgift for ejerne - at anbringe en regulerbar opstemning i dette grøftafsnit med henblik på at sikre vandstanden i kærområdet på matr.nr. 27 c, men kun hvis den nødvendige afvanding af dyrkningsarealerne ikke derved hindres.
- d. Andre eksisterende grøfter må vedligeholdes uden hensyn til fredningen.
- e. Der må kun indvindes vand til kreaturvanding.

§ 5. Arealernes drift iøvrigt.

- a. Det følger tillige af § 2, at arealernes hidtidige drift kan fortsætte, se dog de nedenstående bestemmelser.
- b. Det areal, der er vist på fredningskortet med signatur for "dyrket areal", kan således fortsat anvendes til græsning og høslet, men må også kun anvendes dertil. Ejeren har imidlertid pligt til at efterkomme de anvisninger for græsningen (herunder græsningens maksimale omfang), som Ribe Amtsråd måtte give til opfyldelse af fredningens formål.

- c. Driften af de eksisterende vildtagre skal ophøre. Det gælder dog ikke den på fredningskortet viste, ca. 60 x 15 m store vildtager på matr.nr. 20 f Filsø Ejerlav, som må opretholdes.
- d. Det areal, der er vist på fredningskortet med signatur for "nåletræsbeplantning", må fortsat holdes beplantet, og de eksisterende skelhegn langs fredningsgrænserne må opretholdes og fornys. Bortset herfra må der ikke ske nyplantning af hverken løvtræer eller nåletræer, og de allerede eksisterende beplantninger må ikke vedligeholdes, medmindre det er et led i amtskommunens naturpleje efter § 9.
- e. Der må hverken gødskes (herunder med husdyrgødning), kalkes eller sprøjtes med kemiske bekæmpelsesmidler. Dette forbud gælder dog ikke for det areal, der er vist på fredningskortet med signatur for "dyrket areal".
- f. Der må ikke foretages afbrænding eller på anden måde anvendes åben ild, medmindre det er et led i amtskommunens naturpleje efter § 9.

§ 6. Bebyggelse m.v. og andre konstruktioner og anlæg.

- a. Det følger endvidere af § 2, at der ikke må opføres bebyggelse (herunder skure, foderhuse o. lign.) eller anbringes andre faste konstruktioner som f.eks. skydetårne. Der kan dog uden hensyn til fredningen anbringes sædvanlige læskure for kreaturer og opsættes sædvanlige kreaturhegn.
- b. Fredningen viger for den tinglyste servitut af 23. oktober 1984 til sikring af olie- og gastransmissionsledningerne gennem fredningsområdet.

§ 7. Jagt.

- a. Fredningen medfører ingen indskrænkning i jagtretten.

- b. Vildtfodring må kun finde sted med Ribe Amtsråd forudgående tilladelse og efter Amtsrådets anvisninger. Det gælder dog ikke vildtfodring på den foderplads, der er vist på fredningskortet med særlig signatur herfor, og heller ikke på det areal, det er vist på fredningskortet med signatur for "nåletræsbeplantning".

§ 8. Offentlighedens adgang.

- a. Uanset bestemmelserne i naturfredningslovens § 56 har offentligheden ikke ret til at færdes på de udyrkede arealer i fredningsområdet.
- b. Ejerne kan ikke modsætte sig færdsel og ophold i området i forskningsmæssigt øjemed eller som led i videregående uddannelse. En sådan adgang til området kræver dog forudgående meddelelse til de pågældende ejere, som kan nægte adgang på jagtdage.

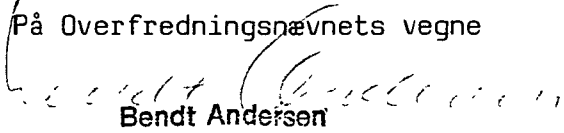
§ 9. Naturpleje.

- a. Ribe Amtsråd har ret til - efter forudgående meddelelse til og uden udgift for vedkommende ejer - at lade selvsåede buske og træer fjerne. Ejeren kan dog kræve selv at skulle fjerne den plantevækst, der udpeges til hugst.
- b. Amtsrådet har endvidere ret til - efter aftale med vedkommende ejer eller med Fredningsnævnets godkendelse og uden udgift for ejeren - at foretage anden form for naturpleje til opfyldelse af fredningens formål, f.eks. afgræsning, slåning eller afbrænding. Ejerne kan dog kræve selv at udnytte den græsning, som Amtsrådet ønsker foretaget.
- c. Forinden Amtsrådet træffer beslutning om udførelse af plejearbejder, herunder efter § 4, punkt b og c, skal Amtsrådet indhente en udtalelse fra Naturfredningsrådet.

§ 10. Dispensationer.

En dispensation fra de foranstående fredningsbestemmelser kan meddeles efter reglerne i naturfredningsloven § 34, hvis det ansøgte ikke kommer i strid med fredningens formål.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

/bop

18/12-1987

Overfredningsnævnets afgørelse

af 18. december 1987

om erstatning i anledning af fredningen af en del af
Vrøgum Kær i Blåvandshuk Kommune, Ribe Amt (sag nr.
2677/86).

Fredningsnævnet for Ribe Amts Fredningskreds har den 16. maj 1986 truffet afgørelse om erstatning i anledning af den samtidig besluttede fredning af ca. 32 ha af Vrøgum Kær i Blåvandshuk Kommune. Erstatning er tilkendt ejerne af de 6 ejendomme (løbenumre), som berøres af fredningen, med ialt 27.540 kr.

Det er udtalt i afgørelsen, at erstatning er tilkendt med 1.200 kr. pr. ha, dog kun 600 kr. pr. ha for arealer omfattet af naturfredningslovens § 43.

Erstatningsfastsættelsen er påklaget til Overfredningsnævnet af ejeren under lb.nr. 5, Henning Hansen, med påstand om tilkendelse af en erstatning på 220.000 kr. svarende til halvdelen af den erlagte købesum for ejendommen. Det er herved anført, at fredningen forringer

ejendommens herlighedsværdi væsentligt, udelukker såvel agerbrug som yderligere tilplantning og ødelægger jagten på ejendommen.

I sagens behandling har deltaget samtlige Overfredningsnævnets 10 medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Overfredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato tiltrådt fredningen af det omhandlede område, men foretaget enkelte ændringer af fredningsbestemmelserne uden væsentlig betydning for erstatningsfastsættelsen.

De takster, som Fredningsnævnet har anvendt ved erstatningsfastsættelsen, kan efter omstændighederne tiltrædes.

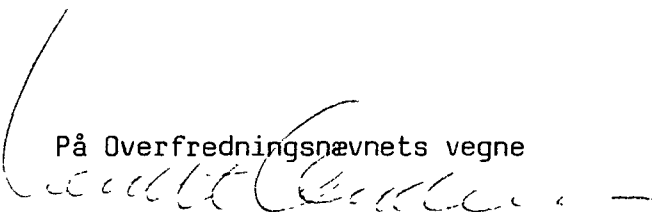
Særligt om ejendommen under lb.nr. 5 bemærkes: Ejendommen er en landbrugsejendom, der består af det 13,5 ha store areal i fredningsområdet og en godt 1 ha stor bygningslod i Vrøgum. Af arealet i fredningsområdet er 2,4 ha tilplantet, og i hvert fald den overvejende del af det øvrige areal er omfattet af naturfredningsloven § 43. Ejendommen er ved 18. alm. vurdering ansat til ejendomsværdi 470.000 kr., heraf grundværdi 39.400 kr. Det fremsatte erstatningskrav savner ethvert grundlag, men da fredningsbestemmelserne kan være mere tyngende for denne ejendom end for de øvrige ejendomme i fredningsområdet, findes den af Fredningsnævnet tilkendte erstatning på 9.540 kr. at burde forhøjes skønsmæssigt til 15.000 kr.

Fredningsnævnets øvrige erstatningstilkendelser stadfæstes.

De samlede erstatningsbeløb på 33.000 kr. med renter som fastsat i Fredningsnævnets afgørelse og det af Fredningsnævnet tillagte omkostningsbeløb på 4.880 kr. udredes efter hovedreglen i naturfredningslovens § 24 med 75 % af staten og 25 % af Ribe Amtskommune.

Overfredningsnævnets erstatningsfastsættelse for ejendommen under lb.nr. 5 kan påklages til Taksationskommissionen vedrørende Naturfredning, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm, af ejeren Henning Hansen, Miljøministeren og Ribe Amtsråd. Klagefristen er 4 uger fra den dag, Overfredningsnævnets afgørelse er meddelt den pågældende.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

/bop

FREDNINGSNÆVNET>

Udskrift

af

16/5-1986

forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet

for

Ribe amts fredningskreds

---oo000oo---

År 1986 den 16. maj blev i sag

J.nr. 250/1984:

Fredning af dele af Vrøgum Kær i Blåvandshuk kommune,

afsagt sålydende

K E N D E L S E :

I. Sagens rejsning.

Ved skrivelse af 22. februar 1985 rejste Ribe amtsråd fredningssag for dele af Vrøgum Kær i Blåvandshuk kommune, Ribe amtskommune. Fredningsforslaget omfatter et område på ca. 32 ha, og der foresloges følgende fredningsbestemmelser:

"Formål og afgrænsning.

§ 1. Fredningen har til formål at bevare den resterende del af den uberørte jordbund og de forskellige vegetationssamfund på Filsø-bassinets sydlige skråning, samt at sikre rigkæret og de sjældne fugtigbundsplanter, som vokser i dette.

Stk.2. Fredningen er afgrænset som vist på det til bestemmelserne hørende oversigtskort (bilag 1). Forslaget omfatter ud over matr.nr. 3 a, Vr. Vrøgum, Ål, matr.nr. 27 c, 1 a, 15 e og 4 o, Vr. Vrøgum, Ål, samt 20 f, Filsø, Ål.

Bevaring.

§ 2. Det fredede område skal dels bevares, dels plejes på en måde, der kan tilfredsstille fredningsformålet.

Terrænændringer.

§ 3. Det følger af § 2, at der ikke må foretages terrænændringer. Der må således ikke foretages råstofindvinding, opfyldning, planering eller afgravning.

Afvanding.

§ 4. Det følger af § 2, at der ikke må anlægges nye grøfter eller dræn på fredningsområdet eller i skellene op mod dette.

Stk. 2. Vedligeholdelse af og regulering af vandstanden i grøfter i rigkærområdet (matr.nr. 3 a) samt i skellene op mod dette varetages af amtsrådet udelukkende under hensyntagen til den mest hensigtsmæssige vandstand for karets vegetation.

Stk. 3. Grøftafsnittet på østsiden af matr. nr. 27 c må oprensnes af ejerne til de nuværende, fungerende drænrørs dybde. Amtsrådet har dog ret til - efter forudgående meddelelse til og uden udgift for ejerne - evt. at opføre en regulérbar opstemning i det nævnte grøftafsnit til sikring af vandstanden i kærområdet på matr. nr. 27 c. Ved denne foranstaltning må den nødvendige afvanding af dyrkningsarealerne dog ikke hindres.

Stk. 4. Øvrige eksisterende grøfter kan frit vedligeholdes af ejerne.

Stk. 5. Vandindvinding må ikke finde sted, bortset fra i forbindelse med kreaturvanding.

Dyrkning, græsning m.v.

§ 5. Det følger af § 2, at anlæg af nye agre (herunder vildtagre) o.lign. ikke må finde sted. Dyrkning af alle-

rede eksisterende vildtagre skal ophøre, medens dyrkning kan fortsætte på de nuværende græsnings- og høsletarealer beliggende på matr.nr. 27 c, 1 a, 15 e og 4 o.

Stk. 2. Det følger af § 2, at nyplantning af løvtræer og nåletræer ikke må finde sted. Dette forbud gælder også for vedligeholdelse af allerede eksisterende beplantninger, bortset fra evt. pleje af ellesumpene.

Stk 3. Græsning med kreaturer o.lign. kan finde sted, men i reguleret form efter amtsrådets anvisninger.

Stk. 4. Anvendelse af pesticider, kalk og gødningsstoffer (herunder husdyrgødning) må ikke finde sted i fredningsområdet, bortset fra på de tilladte dyrkningsarealer.

Stk. 5. Anvendelse af åben ild i området må ikke finde sted, bortset fra tilfælde, hvor afbrænding foretages på amtsrådets foranledning i plejeøjemed.

Andedamme, vandhuller o.lign.

§ 6. Der må ikke udgraves nye damme, vandhuller o.lign., ligesom allerede anlagte ikke må vedligeholdes ved opgravning.

Bebyggelse m.v. og andre anlæg, herunder hegn.

§ 7. Opstilling af skydetårne, skure, foderhuse o.lign. - bortset fra kreaturlæskure - må ikke finde sted. Eksisterende skydetårne og skure m.v. skal fjernes i det omfang, de ikke er blevet fjernet efter anden lovgivning.

Stk. 2. Sædvanlige husdyrhegn må opsættes.

Jagt.

§ 8. De foranstående bestemmelser medfører ingen indskrænk-

ning i jagtretten.

Stk. 2. Vildtfodring kan kun finde sted efter amtsrådets tilladelse og anvisninger.

Offentlighedens adgang.

§ 9. De foranstående bestemmelser medfører ingen indskrænkning i almenhedens rettigheder i henhold til naturfredningslovens kapitel VIII.

Pleje.

§ 9. Ribe amtsråd har ret til - efter forudgående meddelelse til og uden udgift for vedkommende ejer - at lade selvsåede buske og træer fjerne inden for området. Amtsrådet har endvidere ret til - efter aftale med vedkommende ejer eller med fredningsnævnets godkendelse og uden udgift for ejeren - at foretage anden form for arealpleje, såsom afgræsning, slåning, afbrænding eller sædvanlig indhegning, til opfyldelse af fredningsformålene. Hvis ejerne ønsker det, har de ret til at udnytte den græsning, som amtsrådet ønsker foretaget, og udnytte den plantevækst, som udpeges til hugst.

Dispensation.

§ 10. Fredningsnævnet vil, jfr. naturfredningslovens § 34, kunne dispensere fra fredningsbestemmelserne, hvis det ansøgte ikke findes at ville komme i strid med fredningsformål."

I en ledsagende begrundende redegørelse for forslaget hedder det:

" 2.1. Beskrivelse af området.

Vrøgum Kær udgør ca. 60 ha af Filsø-bassinets skråning nord for Vrøgum Klitplantage, Blåvandshuk kommune.

Området er beliggende ca. 1,5 km vest for Vr.Vrøgum. Mod nord afgrænses det af Søvig Kanal, der afvander Søvigsund og Filsø Avlsgårds sydlige dyrkningsarealer. Mod syd støder det op til Vrøgum Klitplantage. Mod øst og vest er det omgivet af opdyrkede engarealer.

2.2. Anvendelse af området.

Ringe landbrugsmæssig værdi har medført, at køret for størstedelen kun er svagt påvirket af moderne opdyrkningsmetoder.

Mod vest og mod sydøst er der anlagt et par striber eng ned gennem køret. Disse anvendes til græsning og høslet. Lignende engstriber mod øst er tilsyneladende opgivet og enten tilplantet med el, fyr og gran eller opgravet til andedamme.

I den midterste del af kærområdet er der tidligere gjort forsøg på at dyrke rug på et mindre stykke. Dette blev dog hurtigt opgivet.

I perioder har dette område desuden været brugt til græsning for et mindre antal kreaturer (10-12 stk.). Dette ophørte for 10-15 år siden. Der har tilsyneladende været problemer med smitsom yverbetændelse, som skyldes bakterier, der overføres med stikfluer, som især findes i fugtige områder.

Et enkelt sted har man førhen forsøgt at grave mergel, men i begrænset omfang på grund af mergelens ringe kvalitet.

I 1983 blev der opgravet to ca. 50 m brede tracéer hen over området i forbindelse med anlæg af DORA's olieledning og DONG's gasledning.

Den vigtigste udnyttelse af kærområdet har hidtil været jagt - især på hjortevildt. Til dette formål er der helt

op til de seneste par år anlagt eller søgt om tilladelse til anlæggelse af flere vildtagre i området. Desuden er der anlagt flere andedamme og opført skydetårne.

2.3. Geologiske interesser.

I bronzealderen havde Storfilsø sin højeste vandstand på omkring 7 m o.h. I Vrøgum Kær kan sporet af den daværende sø ses i form af dels en egentlig erosionsterasse øverst oppe, dels som forskellige strandvoldsdan-
nelser opstået i løbet af søens afvanding længere nede mod bassinets bund.

Som følge af terrænets udformning ligger grundvandsspejlet meget højt i kæret, og flere steder - især på erosionsterrassen og neden for strandvoldene - er stærkt præget af trykvandspåvirkning. I øvrigt er hele området fugtigt eller vådt bortset fra de øverst beliggende eller hævede sandbanker.

Jordbunden øverst i terrænet består først og fremmest af sand. Længere nede fremkalder et højtliggende lag af kalkholdig ler (mergel) den jordbundskemiske forudsætning for rigkærsvegetationen.

Den centrale, sammenhængende del af kærområdet er den eneste del af Filsø-bassinets sydlige bredzone, som endnu stort set er intakt bevaret i hele sin udstrækning fra højeste til laveste niveau.

Dette er en væsentlig begrundelse for at foreslå en fredning helt fra asfaltvejen langs Vrøgum Klitplantage ned til Søvig Kanal.

Søens erosionsmarkeringer og strandvoldene fortæller

en del af afvandingens historie og er vigtige at bevare i geologisk øjemed.

2.4. Biologiske interesser.

Ved en kombination af de specielle terrænmæssige og vekslende fysiske og kemiske forhold i jordbunden byder Vrøgum Kær på en rig variation i vegetationstyperne. Der er således repræsenteret flere forskellige typer fattigkær, overgangsrigkær, ekstremrigkær (kalkkær) og sumpe med pil og el.

Som følge af det brede udsnit af kærsmfund er der indtil nu fundet mere end 150 arter af blomsterplanter. Desuden er der fundet specielt mange bladmosser. En videreførelse af de botaniske undersøgelser vil sikkert kunne øge artslistens længde.

Ud over den fine og illustrative sammenhæng mellem de varierende jordbundsforhold og vegetationzoneringsen er det frem for alt selve ekstremrigkæret, der har vakt opmærksomhed i det ellers næringsfattige Vestjylland.

Som eksempel på arter fundet på den næringsrige og kalkrige fugtigbund kan nævnes Hjertegræs, Loppe-Star, Tvebo-Star, Trindstænglet-Star, Skede-Star, Blågrøn-Star, Maj-Gøgeurt, Kødfarvet-Gøgeurt, Plettet-Gøgeurt, Sump-Hullæbe, Femhannet-Pil, Spyd-Pil, Leverurt, Mose-Vintergrøn, Vibefedt, Rød-Seglmos og Kær-Gittermos.

Disse arter er kraftigt på retur i Danmark og findes kun sjældent så langt mod vest og flere endda kun sjældent i landet som helhed, fordi den næringsrige kærtype stadig afvandes, opdyrkes eller vokser til med buske og træer efter ophørt græsning og høslæt. Specielt Kær-Gittermos er meget sjælden, og

Vrøgum Kær er et af yderst få voksesteder for arten i Danmark.

I hele Ribe amt er der blot et yderligere område med karakter af ekstremrigkær - syd for Hviding. Dette kan imidlertid ikke måle sig i kvalitet med Vrøgum Kær.

Vegetationens zoner i forhold til vandbevægelsen og jordbundens sammensætning, successionsfænomenerne, forekomst og fravær af visse skillearter i ekstremrigkæret m.v. gør Vrøgum Kær særdeles interessant at bevare ud fra et botanisk-økologisk og plantegeografisk synspunkt.

Dyrelivet i Vrøgum Kær er endnu ikke blevet registreret i tilstrækkeligt omfang, men givetvis er de ovennævnte kærtyper af stor betydning for en lang række insekter, specielt tilknyttet moseområder. Foreløbige fund af en række arter af svirrefluer tyder f.eks. på dette.

Området søges af en del hjortevildt, både rådyr og kron-dyr. Disse dyr er vigtige for det naturlige græsnings-tryk i kæret, og har formodentlig haft stor betydning for, at det ikke er endnu mere tilgroet med træer og buske end det i dag er tilfældet.

2.5. De samlede fredningsmæssige interesser.

En fredning af Vrøgum Kær er først og fremmest af naturvidenskabelig interesse såvel for den geologiske som for den planteøkologiske forskning og undervisning.

2.6. Reguleringsbehov:

Der er specielt 3 forhold, som i dag er stærkt i modstrid

med de bevaringsmæssige interesser i kærområdet nemlig afvanding/dræning, vildtpleje og tilgroning med træer og buske.

De mange grøfter i området bliver til stadighed oprenset. Størst effekt mod kæret har de grøfter, som støder umiddelbart op til dette samt de, der er anlagt i selve området. Især rigkærsområdet er truet. Det kan i den forbindelse nævnes, at amtsrådet så sent som i januar 1984 blev søgt om tilladelse til at opgrave samtlige grøfter og etablere nye dræn med henblik på at udføre landbrug på den midterste og mest værdifulde del af kærområdet.

Hele kærområdet er præget af en intensiv vildtpleje. Længst mod øst er der udgravet et par store andedamme. Inden for det bevaringsværdige område er især den nordligste parcel truet af lignende forhold. I løbet af de seneste par år er der udgravet en ny, meget stor rektangulær andedam og etableret en tværgående vildtager på den tracé, som blev gravet op i forbindelse med DORA's olieledning. I øvrigt er amtsrådet blevet spurgt om tilladelse til opdyrkning af de arealer, som er opgravet i forbindelse med etableringen af DONG's gasledning på erosionsterrassen.

Derudover er der problemer med tilgroning af kærområdet med arter af Pil og nåletræer. Tilgroning - som fremskyndes af dræning - vil betyde, at lyskrævende lavere plantearter efterhånden forsvinder.

I forslaget til fredningsbestemmelser er der taget hensyn til ovennævnte problemer bl.a. i plejebestemmelserne.

2.7. Planlægningsforhold.

I 1973 behandlede fredningsplanudvalget en sag vedrørende

overvejelse om at sikre udsigten mod nord fra vejen Vrøgum-Kærgård til Filsøfladen, og der var enighed om at forsøge at sikre udsigten.

Området ligger i fredningsinteressezone 1, "særligt naturområde" i henhold til regionplanen.

2.8. Administrative forhold.

I den igangværende fredningsplanlægning er området højt vurderet og udpeget som særligt beskyttelsesområde.

Vrøgum Kær ligger inden for Filsø Ramsar-område ved Filsø. Det er udpeget som EF-Fuglebeskyttelsesområde og som Nordisk verneområde.

Store dele af området er omfattet af naturfredningslovens § 43, hvilket betyder, at amtsrådets tilladelse kræves ved ethvert indgreb, som påvirker kærrets tilstand. Store dele af kærområdet er desuden omfattet af byggeliniebestemmelser i henhold til § 47 i naturfredningsloven. Det område, der berøres af det foreløbige fredningsforslag, er privatejet og fordelt på nedennævnte 6 lodsejere:

LODSEJERFORTEGNELSE

Lb. nr.	Lodsejer, adresse	Matr.-betegn.	Total areal i m ²	U N D E R F R E D N I N G			
				Areal i ha	Areal omf. af § 43 i ha	Areal omf. af åbeskyt. linie i ha	Areal omf. af skovbygge- linie i ha
1.	Erik Levinsen Vesterbyvej 5 Vrøgum 6840 Oksbøl	27 c Vr. Vrøgum, Ål	2.8060	2,8	1,8		0,7
2.	Arne Jørgensen Stationsvej 3 Vrøgum 6840 Oksbøl	20 f Filsø, Ål	6.1700	6,2	4,3	3,6	
3.	Erik Graungård Pedersen Søhusevej 2 Vrøgum 6840 Oksbøl	1 a Vr. Vrøgum, Ål + en uma- trikuleret del af 1 a	25.0486	0,0 1,1			0,3

4.	Poul Erik Bech Lyngbovej 7 Vrøgum 6840 Oksbøl	15 e Vr. Vrøgum, Ål + en uma- trikuleret del af 15 e	1.8444	1,8 1,1	0,6	0,3
5.	Henning Hansen Vigtoftvej 14 Vrøgum 6840 Oksbøl	3 a Vr. Vrøgum, Ål + en uma- trikuleret del af 3 a	9.3245	8,0 5,5	2,4 1,8	8,0 1,8
6.	Arnold Jensen Vesterbyvej 3 Vrøgum 6840 Oksbøl	4 o Vr. Vrøgum, Ål	5.5180	5,5	2,9	3,4

Ribe amts skrivelse af 22. februar 1985 var bilagt kort over det omhandlede område.

II. Sagens behandling.

Fredningsnævnet indledte sagens behandling med den 14. februar 1985 at beslutte, at sagen ikke skulle afvises, jfr. naturfredningslovens § 14.

Efter behørig bekendtgørelse samt særskilt indkaldelse af deⁱ sagen interesserede afholdt nævnet derefter den 3. juni 1985 offentligt møde i sagen på Vrøgum hotel, om hvilket fredningsnævnsprotokollen er tilført følgende, der in extenso gengives således:

"For Ribe amts fredningsafdeling mødte afdelingsleder Præstholm samt Jens Muff Hansen.

For Blåvandshuk kommune mødte formanden for teknisk udvalg, Børge Sørensen samt ingeniør Henry Hansen, teknisk forvaltning.

For Statsskovvæsenet mødte plantør Henning Nielsen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte lærer Erland Brydsø, Varde.

Endvidere var 6 lodsejere mødt eller repræsenteret.

Nævnsformanden gennemgik sagen.

Afdelingsleder Præstholm gennemgik herefter kort de foretagne ændringer i fredningsforslaget i forhold til det forslag, der blev forelagt på det første offentlige møde

indkaldt af amtsrådet. Specielt gennemgik han ændringerne vedrørende mulighederne for afvanding. Han oplyste, at vandstandsforholdene er af stor betydning for planterne i området. Grøfterne i yderskellene må efter forslaget oprenses til eksisterende dræns dybde. Han oplyste, at specielt matr.nr. 3 a har interesse, da det i dag er det centrale område. Videre henviste han til forslagets § 4 stk. 3 vedr. matr. nr. 27 c om amtets mulighed for at foretage opstemning.

Formanden for Blåvandshuk kommunes tekniske udvalg Børge Sørensen erklærede sig tilfreds med amtsrådets i forhold til det oprindelige forslag foretagne ændringer vedrørende afvandingsmulighederne.

Lærer Brydsø oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening bakker forslaget op. Området er atypisk for egnen og ønskes derfor gerne bevaret.

Nu mødte en ejer af et tilgrænsende område, gdr. Windfeld Skak, der undrede sig over, at han ikke har fået et nærmere besked om, at grøfterne ind mod hans arealer ikke må oprenses.

Afdelingsleder Præstholt henviste heroverfor til, at der gerne må ske oprensning til en dybde svarende til eksisterende dræn. Der må dog ikke foretages afvandingsforanstaltninger, der har virkning ind på det område, der ønskes fredet.

Nævnsformanden anførte, at sagen netop er under behandling efter forudgående generel offentlig indvarsling af alle interesserede, og at der efter det seneste offentlige møde er sket ændringer i fredningsforslaget. Formanden henviste til det fredningsforslaget vedhæftede kort. Det kan måske undre, at områderne med højskov skal med-

tages under fredningen, ligesom det kan synes påfaldende, at der ikke vil være mulighed for at foretage genplantning. Der er tale om et decideret klitområde, og hvis der ikke foretages genplantning, vil det kunne medføre, at der i løbet af en årrække ingen trævækst er.

Afdelingsleder Præstholt anførte, at dette er korrekt, men at det netop også er meningen, at der skal ske en frilægning, så man kan se hele det særprægede terræn fra søbred over terrasser og op til klitarealet.

Henning Hansen anførte, at dette vil forringe hans jord betydeligt.

Nævnensformanden svarede hertil, at mødet netop afholdes med henblik på afgørelse af, om der skal ske fredning med deraf følgende eventuelle erstatningskrav. Han henviste endvidere til mulighederne for anke af Fredningsnævnets afgørelse.

Ingeniør Henry Hansen spurgte, om formålet med fredningen også var at skaffe udsigt. Hvis dette er tilfældet, burde det have været medtaget i fredningsforslagets formålsparagraf.

Afdelingsleder Præstholt oplyste, at man på et tidligere stadium overvejede en fredning helt fra vejen. Dette blev imidlertid ikke til noget, først og fremmest fordi det her alene er den geologiske interesse i at kunne se terrænformerne, der ønskes tilgodeset ved denne fredning. Der er ikke tale om en udsigtsfredning, men en bevarelse af de geologiske forhold. Han oplyste videre, at det alene er selvsåede træer, der kan fjernes. Hvis plantede træer skal fjernes, er dette et selvstændigt spørgsmål, som nævnet så skal tage stilling til.

Jens Muff Hansen anførte, at når skoven henfalder, vil

hede/klitvegetationen gendannes; som en sekundær følge opnår man herefter, at der bliver bedre udsigt.

Formanden for teknisk udvalg Børge Sørensen oplyste, at man i kommunalbestyrelsen havde diskuteret dette. Han mente, at træerne kunne blive stående og burde plejes.

Afdelingsleder Præstholm oplyste, at ejerne kunne fælde, når de måtte finde det økonomisk hensigtsmæssigt.

Nævnsformanden oplyste, at den fremtidige tilstand vil være undergivet Fredningsnævnets tilsyn, idet konkrete lokale forhold eller ønsker kan indbringes for nævnet med ansøgning om eventuelle dispensationer.

Arnold Jensen, ejer af matr.nr. 4 o, ønskede at få lov til at beholde sine vildtagre, ligesom han ønskede tilladelse til oprensning af andedamme. Han henviste herved til, at der også skal gøres noget for fugle- og småvildt. For at tilgodese dette skal der plantes og såes. Han henviste til, at der er nedgravet såvel gas- som olieledninger igennem området. Han mente ikke, at der kunne være noget galt i at have vildtagre op til i forvejen dyrkede områder. Han plejer at have vildtagre, men har ikke kunnet have dette det seneste år grundet anlæg af gas- og olieledninger.

Afdelingsleder Præstholm anførte, at nye vildtagre ikke må anlægges, ligesom de eksisterende skal falde hen.

Arnold Jensen oplyste, at han tidligere har dyrket jorden med både kartofler og andet. Iøvrigt mente han nok, at man kan leve med fredningen som foreslået.

Afdelingsleder Præstholm bekræftede, at det nok er rigtigt, at også andre arealer tidligere har været dyrket.

Arne Jørgensen, ejer af matr.nr. 2o f, spurgte,

hvad der skulle ske med andedammene.

Afdelingsleder Præstholt oplyste, at de nuværende andedamme må blive liggende, men de må ikke graves op. Der må godt såes græs rundt om disse, uden forud indhentes tilladelse.

Jens Muff Hansen gentog, at eksisterende vildtagre ikke må dyrkes, ligesom der ikke må etableres nye vildtagre. Meningen er, at helheden i området skal gendannes.

Arnold Jensen anførte, at grunden til, at området ser ud, som det gør i dag, er, at der tidligere har været dyrket og foretaget menneskelige indgreb.

Arne Jørgensen spurgte, om hans skur på området skal væk. Han beklagede iøvrigt, at vildtagrene skal fjernes.

Jens Muff Hansen henviste til fredningsforslagets § 7, ifølge hvilket skuret skal væk. Fodring af småvildt kan dog fortsætte. De forskellige "samfundstyper" ønskes bevaret. Det er bedst, at andedammene langsomt forfalder ved, at skråningerne falder sammen.

Afdelingsleder Præstholt oplyste, at man på luftfotos kan se, at der er sket ændringer i området. Når det er blevet aktuelt at frede nu, hænger det sammen med, at brugen af arealet har ændret sig. Tanken er, at der skal være så lysåbent som muligt. Området skal ikke gro til, hvorfor ejerne gerne selv må slå græs.

Jens Muff Hansen anførte, at det er bedst, man spørger, inden man foretager sig noget.

Henning Hansen oplyste, at der fortsat drives jagt. Men når området vil blive befærdet, vil dyrene forsvinde. Han spurgte, om man må lukke området i forbindelse med enkelte jagter. Han spurgte videre, om området skal bruges til undervisningsformål.

Jens Muff Hansen oplyste, at der ikke sker ændringer i offentlighedens adgang eller i jagtmulighederne i forhold til det nugældende.

Nævnnsformanden mente, at det var rimeligt at lukke området i forbindelse med jagt, men dette må kun ske i kortere perioder.

Afdelingsleder Præstholm oplyste, at man også i dag må færdes på arealet, da det er udyrket og uindhegnet. Hvis det bliver indhegnet, skal ejernes tilladelse til færden indhentes. Han henviste herved i det hele til naturfredningslovens regler. Hvis fredningen gennemføres, er det ikke noget, man vil "reklamere" med.

Nævnnsformanden opfordrede de mødende til at fremsætte erstatningskrav. Hvis erstatningskravene ikke kan opgøres i dag, bedes de indsendt skriftligt til nævnet, gerne senest den 18. juni 1985.

Poul Erik Bech spurgte, hvem der udbetaler erstatning, ligesom han forespurgte til størrelsesordenen for erstatninger.

Nævnnsformanden oplyste, at erstatninger udbetales af Miljøministeriet. Erstatningsstørrelserne er i praksis for tiden ca. 1.000,- - 1.200,- kr. pr. ha.

Afdelingsleder Præstholm anførte, at ved en fredning som denne kan erstatningerne måske være højere for visse arealer. I modsat retning trækker dog, at naturfredningslovens § 43 allerede har grebet regulerende ind for vådområder.

Henning Hansen henviste til naturfredningslovens § 31 om advokatbistand, hvortil han oplyste, at han indtil nu har brugt 6.000,- - 7.000,- kr. på advokatbistand.

Nævnnsformanden oplyste, at det ikke er nødvendigt

at skrive til nævnet om erstatningskrav , idet alle, der bliver berørt af indgrebet, kan påregne at få erstatning under alle omstændigheder.

Arnold Jensen og Arne Jørgensen gentog deres ønsker om at få lov til at bevare vildtagre, som de har haft i mange år.

Henning Hansen ønskede også at bibeholde sine vildtagre.

Nævnsformanden opsummerede det passerede..... Han oplyste, at nævnet efter besigtigelsen vil optage sagen til kendelse, der forventes afsagt om nogle måneder. Der vil tilgå de berørte besked om, hvornår kendelsen afsiges, ligesom denne vil blive udsendt med ankevejledning til hver enkelt lodsejer.

Nævnet foretog herefter en besigtigelse af området, hvori deltog afdelingsleder Præstholt, Jens Muff Hansen, lærer Brydsø samt ejerne Arnold Jensen og Arne Jørgensen. Under besigtigelsen påvistes områder med gamle vildtagre. Grøften mellem matr.nr. 3 a og 4 o blev ligeledes særligt besigtiget. Arnold Jensen anførte, at han gerne ønsker denne oprenset. Afdelingsleder Præstholt anførte, at denne grøft efter forslaget alene må oprenses under hensyntagen til det øst for liggende fattigkær. Nævnsformanden opfordrede Arnold Jensen til at anføre dette i sit erstatningskrav.

En nyopgravet andedam ved det sydvestlige hjørne af matr.nr. 20 f blev særligt besigtiget. Arne Jørgensen udtrykte ønske om at få lov at bevare denne. En vest for denne beliggende andedam blev ligeledes besigtiget. Denne er omgivet af plantede træer. Afdelingsleder Præstholt oplyste, at amtets fredningsafdeling ikke har noget imod, at der sker fældning omkring denne andedam. Andedammen er for-

mentlig opgravet efter 1964. En grøft ^{for}vest/det nordgrænsende matr.nr. 3 a og sydgrænsende matr.nr. 2o f må ikke oprenses dybere end allerede sket, hvilket vil sige ca. 3o cm. Grøften forløber videre mod vest i en elle-sump.

I vestskellet af matr.nr. 2o f i tracéet, hvor olieledningen er nedgravet, ønskede Arne Jørgensen tilladelse til placering af en vildtager på ca. 6o m x 15 m svarende til bredden af tracéet for olieledningen. En af 3 tidligere anlagte vildtagre påvistes på matr.nr 2o f, idet den samtidig påvistes på kortet. Et vildtfodringssted på matr.nr. 2o f blev ligeledes påvist, og afdelingsleder Præstholt anførte, at denne fodring ikke generer så meget på det omhandlede sted, da dette ligger i udkanten af kæret...."

Advokat Eva Kristoffersen har på vegne Henning Hansen, som ejer af matr.nr. 3 a Vr. Vrøgum, Aal og en umatrikuleret del af matr.nr. 3 a i skrivelse af 24. juni 1985 til Fredningsnævnet anført, at protesten mod omfanget af den påtænkte fredning fastholdes, og advokaten har i det hele henvist til sin skrivelse af 6. december 1984 til Ribe amtsråd.

Det hedder i nævnte skrivelse af 6. december 1984 bl.a.:

".....Idet jeg henviser til Amtsrådets foreløbige forslag til fredning af dele af Vrøgum Kær i Blåvandshuk kommune af 1. oktober d.å., og til det på offentligt møde den 19. november d.å. oplyste og passerede, skal jeg med nærværende, som advokat for lodsejer, Henning Hansen, som er ejer af matr.nr. 3 a Vr. Vrøgum, Ål, og en umatrikuleret del af matr.nr. 3 a, præcisere min klients synspunkter vedrørende det foreløbige forslag:

Indledningsvis bemærkes, at min klient, der har overtaget ejendommen den 1. januar 1984, ikke bestrider områdets fredningsværdighed, men ønsker at protestere mod omfanget af den fredning, der lægges op til med forslaget.

I. Ved min klients erhvervelse af ejendommen planlagde min klient dræning af en del af ejendommen (den midterste) med henblik på anvendelse af denne del af ejendommen som agerjord.

Fredningsforslaget umuliggør anvendelsen fra min klients side af denne del af arealet som agerjord, hvilket naturligvis vil være ensbetydende med et indtægtstab for min klient. Det er i denne forbindelse af afgørende betydning, at der som bekendt er landbrugspligt på ejendommen, og min klient anmoder derfor om, at man i forbindelse med en eventuel gennemførelse af fredningen på dette punkt, og som et led i denne, påny søger Statens Jordlovsudvalg om tilladelse til ophævelse af landbrugspligten på ejendommen.

II. Lige så vigtigt for min klient ved erhvervelsen af ejendommen, var imidlertid muligheden for jagt på arealet. Det anføres i forslaget (§ 8), at dette ikke medfører indskrænkninger i jagtretten, men det er min klients klare opfattelse, at dele af forslaget vil være decideret ødelæggende for jagten, hvilket ligeledes vil betyde et betydeligt indtægtstab for min klient.

Min klients synspunkter vedrørende dette punkt, kan iøvrigt nærmere konkretiseres som følger:

1. Af forslagets § 9 og bemærkningerne til samme pkt. 2.7, fremgår at Amtsrådet med forslaget lægger op til en bemyndigelse for Amtsrådet til at lade buske og træer fjernes, inden for det område som ønskes fredet, ligesom det

ønskelige i at sikre udsigten mod nord fra vejen Vrøgum-Kjærgård til Filsø-fladen berøres.

For så vidt angår dette punkt bemærkes for det første, at den del af min klients ejendom, som grænser op til vejen Vrøgum-Kjærgård, ikke udgøres af vådområder, men af højklit med højskov (nåletræer), og for det andet, at nævnte højskovsområde er uden enhver betydning for vandstandsforholdene i kæret, og som sådan uden enhver betydning for vegetationen i kæret.

Højskovsområdet er derimod af helt afgørende betydning for vildtet (rådyr og krondyr), der i mangel af skjulested vil forsvinde fra området.

Vildtets tilstedeværelse i kæret er ikke blot af stor betydning for kæret, og det naturlige græsningstryk i samme - jfr. iøvrigt forslaget pkt. 2.4 - men er af altafgørende betydning for min klient, og nævnte to hensyn må så afgjort veje tungere end hensynet til udsigten fra vejen Vrøgum-Kjærgård.

Min klient har noteret sig det på det offentlige møde den 19. november d.å. om højskoven fra Amtsrådets side anførte, hvorefter nævnte højskov ikke vil kunne fældes uden ejerens samtykke, men ønsker dette præciseret i forslaget. Som forslaget nu er formuleret, son-dres der ikke mellem selve kær-området og det her nævnte højskovsområde, når det gælder den bemyndigelse for Amtsrådet, som forslaget lægger op til, ligesom forslaget alene nævner, at meddelelse skal tilgå ejeren, samt at en fjernelse af træer kun kan finde sted uden udgift for ejeren. Min klient ønsker som nævnt præciseret, at højskoven ikke kan fjernes uden ejerens

samtykke, således som dette blev meddelt af Amtsrådets repræsentant på det offentlige møde den 19. november d.å., ligesom min klient ønsker ret til selv at plante ny høj-skov på denne del af området, som agtes fredet, efterhånden som den nuværende nåleskov eller dele heraf måtte gå ud.

2. Af forslaget § 9 fremgår endvidere, at Amtsrådet ønsker sig tillagt bemyndigelse til at udsætte kreaturer på området, enten efter aftale med ejeren, eller med Fredningsnævnets godkendelse og - ganske vist - uden udgift for ejeren.

Forslaget åbner med andre ord mulighed for udsætning af kreaturer i området, om nødvendigt uden ejerens tilladelse.

Min klient har også for så vidt angår dette punkt, noteret sig oplysningen fra Amtsrådets repræsentant på mødet den 19. november d.å., hvorefter udsætning af kreaturer i området kræver ejerens samtykke, men ønsker at protestere mod den bemyndigelse, som forslaget i den nuværende udgave indebærer, til udsætning af kreaturer uden ejerens samtykke.

Også udsætning af kreaturer i området vil være totalt ødelæggende for jagten i samme, idet det vil være ensbetydende med, at vildtet forsvinder fra området. I denne forbindelse skal igen peges på det indtægtstab, som dette vil være ensbetydende med for min klient.

Når helt bortses herfra, forekommer forslaget på dette punkt iøvrigt noget inkonsekvent, idet det på den ene side påpeges, at vildtet er af afgørende betydning for afgræsningen i området (pkt. 2.4.), samt at kreaturhold

tidligere har måttet opgives (pkt. 2.2), medens man som nævnt på den anden side ønsker bemyndigelse til udsætning af kreaturer, hvilket - i fald bemyndigelsen udnyttes - vil være ensbetydende med, at vildtet forsvinder fra området.

3. Forslaget åbner videre mulighed for færdsel i området i forbindelse med plejen af samme og den anvendelse af området til geologisk og planteøkologisk forskning og undervisning, som forslaget lægger op til.

Da færdsel i området på visse tidspunkter af året også kan være ødelæggende for jagten, ønsker min klient præciseret, at færdsel ikke kan finde sted uden forudgående aftale med ejeren, og under ingen omstændigheder må finde sted i jagtsæsonen.

4. Endelig indeholder forslaget et forbud mod opstilling af skydetårne og foderhuse, ligesom eksisterende skydetårne og foderhuse i henhold til forslaget skal fjernes.

Min klient ønsker at protestere mod dette punkt i forslaget, i hvilken forbindelse bemærkes, at skydetårnene som det vil være bekendt, primært anvendes til iagttagelsesformål, samt at såvel skydetårne som foderhuse er uden enhver betydning for vandstandsforholdene og dermed for vegetationen i området, hvorfor dette punkt i forslaget forekommer at være aldeles uden betydning i henseende til fredningsformålet.

Sammenfattende skal anføres, at min klient som udgangspunkt må protestere mod forbudet mod dræning af en del af området, idet forbudet som nævnt umuliggør min klients planer om anvendelse af en del af området til agerbrug. Min kli-

ent vil dog for så vidt angår dette punkt, være indstillet på, at acceptere fredningen, mod samtidig ophævelse af landbrugspligten på ejendommen. Derimod kan min klient under ingen omstændigheder acceptere de bestemmelser i forslaget, som jfr. ovenfor, er ensbetydende med, at jagten på ejendommen ødelægges....."

Fredningsstyrelsen har i skrivelse af 13. november 1985 bl.a. udtalt:

".....Det skal bemærkes, at formuleringen af fredningsbestemmelsernes § 5, stk. 1, "...~~dyrkning~~ kan fortsætte på de nuværende græsnings- og høslætarealer....." tilsyneladende er i modstrid med formuleringen af § 2. Fredningsstyrelsen går ud fra, at bestemmelsen ikke tilsigter at åbne mulighed for nyopdyrkning af de pågældende græsningsarealer, og fredningsstyrelsen skal derfor foreslå, at bestemmelsen præciseres således, at dette kommer til at stå klart....."

Dansk Naturgas A/S har i skrivelse af 22. marts 1985 til Ribe amtskommune anført:

".....Dansk Naturgas A/S har modtaget amtskommunens forslag til fredning af dele af Vrøgum Kær i Blåvandshuk kommune, dateret februar 1985.

Gennem det berørte område er ført to transmissionsledninger henholdsvis for naturgas og råolie.

Ledningerne er sikret ved en tinglyst servitut, der bl.a. giver ledningsejerne ret til at anlægge supplerende ledninger inden for et 2 x 20 m bredt bælte omkring den eksisterende ledning mod behørig erstatning.

Ved eventuel nedlæggelse af supplerende ledninger vil arealet naturligvis blive retableret.

Såfremt denne ret til anlæg af evt. supplerende ledninger ikke begrænses af fredningen, har Dansk Naturgas A/S ingen bemærkninger hertil....."

Efter en gennemgang af sagen opnåedes der enighed om, at der til de omhandlede arealer er knyttet så store bevaringsværdige interesser, at fredningen bør gennemføres i overensstemmelse med den nedlagte påstand.

Med henvisning hertil blev der truffet følgende

III AFGØRELSE:

De på vedhæftede kort angivne arealer undergives fredning, hvis formål er at bevare den resterende del af den uberørte jordbund og de forskellige vegetationssamfund på Filsø-bassinets sydlige skråning, samt at sikre rigkæret og de sjældne fugtigbundsplanter, som vokser i dette. Størrelsen af de fredede arealer fremgår af vedhæftede lodsejerfortegnelse.

For at tilgodese fredningsformålet pålægges der de af fredningen omfattede arealer følgende fredningsbestemmelser.

Formål og afgrænsning.

§ 1. Fredningen har til formål at bevare den resterende del af den uberørte jordbund og de forskellige vegetationsamfund på Filsø-bassinets sydlige skråning, samt at sikre rigkæret og de sjældne fugtigbundsplanter, som vokser i dette.

Stk. 2. Fredningen er afgrænset som vist på det afgørelsen vedhæftede oversigtskort. Fredningen omfatter ud over matr.nr. 3 a Vr. Vrøgum, Ål, matr.nr. 27 c, 1 a, 15 e og 4 o Vr. Vrøgum, Ål, samt 20 f Filsø, Ål.

Bevaring.

§ 2. Det fredede område skal dels bevares, dels plejes på en måde, der kan tilfredsstille fredningsformålet.

Terrænændringer.

§ 3. Det følger af § 2, at der ikke må foretages terræn-

ændringer Der må således ikke foretages råstofindvinding, opfyldning, planering eller afgravning.

Afvanding.

§ 4. Det følger af § 2, at der ikke må anlægges nye grøfter eller dræn på fredningsområdet eller i skellene op mod dette.

Stk 2. Vedligeholdelse af og regulering af vandstanden i grøfter i rigkærområdet (matr.nr. 3 a) samt i skellene op mod dette varetages af amtsrådet, udelukkende under hensyntagen til den mest hensigtsmæssige vandstand for karets vegetation.

Stk. 3. Grøftafsnittet på østsiden af matr.nr. 27 c må oprenses af ejerne til 10 cm under de nuværende, fungerende drænsrørs dybde. Amtsrådet har dog ret til - efter forudgående meddelelse til og uden udgift for ejerne - evt. at opføre en regulérbar opstemning i det nævnte grøftafsnit til sikring af vandstanden i kærområdet på matr.nr. 27 c. Ved denne foranstaltning må den nødvendige afvanding af dyrkningsarealerne dog ikke hindres.

Stk. 4. Øvrige eksisterende grøfter kan frit vedligeholdes af ejerne.

Stk 5 . Vandindvinding må kun finde sted i forbindelse med kreaturvanding.

Dyrkning, græsning m.v.

§ 5. Det følger af § 2, at anlæg af nye agre (herunder vildtagre) o.lign. ikke må finde sted. Driften af allerede eksisterende vildtagre skal ophøre. Den hidtidige dyrkning kan fortsætte på de nuværende græsnings- og høsletarealer beliggende på matr.nr. 27 c, 1 a, 15 e og 4 o.

Stk 2. Det tillades ejeren af matr.nr. 2o f at opretholde en vildtager udgående fra det vestlige skel placeret i tracéet over den i 1983/1984 nedgravede olieledning i en størrelse på ca. 60 m x 15 m.

Stk. 3. Det følger af § 2, at nyplantning af løvtræer og nåletræer ikke må finde sted. Dette forbud gælder også for vedligeholdelse af allerede eksisterende beplantninger, bortset fra evt. pleje af ellesumpene. Forbudet gælder dog ikke den eksisterende nåletræsbeplantning, beliggende mellem Vrøgumvej og erosionsskrænten nord herfor samt eksisterende skelhegn langs fredningsgrænserne, jfr. det vedhæftede kort.

Stk. 4. Græsning med kreaturer o.lign. kan finde sted, men i reguleret form efter amtsrådets anvisninger.

Stk. 5. Anvendelse af pesticider, kalk og gødningsstoffer (herunder husdyrsgødning) må ikke finde sted i fredningsområdet, bortset fra på de tilladte dyrkningsarealer, jfr. stk 1.

Stk. 6 . Anvendelse af åben ild i området må ikke finde sted, bortset fra tilfælde, hvor afbrænding foretages på amtsrådets foranledning i plejeøjemed.

Andedamme, vandhuller o lign.

§ 6. Der må ikke udgraves nye damme, vandhuller o.lign., ligesom allerede anlagte ikke må vedligeholdes. De 2 på det kendelsen vedhæftede kort på matr.nr. 2o f angivne små andedamme kan dog vedligeholdes.

Bebbyggelse m.v. og andre anlæg, herunder hegn.

§ 7 . Opstilling af skydetårne, skure, foderhuse o.lign.

bortset fra kreaturlæskure - må ikke finde sted. Eksisterende skydetårne og skure m.v. skal fjernes i det omfang, de ikke er blevet fjernet efter anden lovgivning.

Stk. 2. Sædvanlige husdyrshegn må opsættes.

Stk. 3 . Den den 23. oktober 1984 tinglyste servitut til sikring af en olie- og en gastransmissionsledning berøres ikke af fredningen.

Jagt.

§ 8. De foranstående bestemmelser medfører ingen indskrænkning i jagtretten.

Stk. 2. Vildtfodring kan kun finde sted efter amtsrådets tilsladelse og anvisninger. Den eksisterende foderplads på matr.nr. 2o f nord for den nordligste andedam kan bevares. Iøvrigt må fodring af vildt finde sted på arealet for den i § 5, stk. 3 omtalte nåletræsbeplantning.

Offentlighedens adgang.

§ 9. De foranstående bestemmelser medfører ingen indskrænkning i almenhedens rettigheder i henhold til naturfredningslovens kapitel VIII.

Pleje.

§ 10. Ribe amtsråd har ret til - efter forudgående meddelelse til og uden udgift for vedkommende ejer - at lade selvsåede buske og træer fjerne inden for området. Amtsrådet har endvidere ret til - efter aftale med vedkommende ejer eller med fredningsnævnets godkendelse og uden udgift for ejeren - at foretage anden form for arealpleje, som afgræsning, slåning eller afbrænding til opfyldelse af fredningsformålene. Hvis ejerne ønsker det, har de ret til at udnytte den græsning, som amtsrådet ønsker

foretaget, og udnytte den plantevækst, som udpeges til hugst.

Dispensation

§ 11. Fredningsnævnet vil, jfr. naturfredningslovens § 34, kunne dispensere fra fredningsbestemmelserne, hvis det ansøgte ikke findes at ville stride mod fredningens formål.

T H I B E S T E M M E S

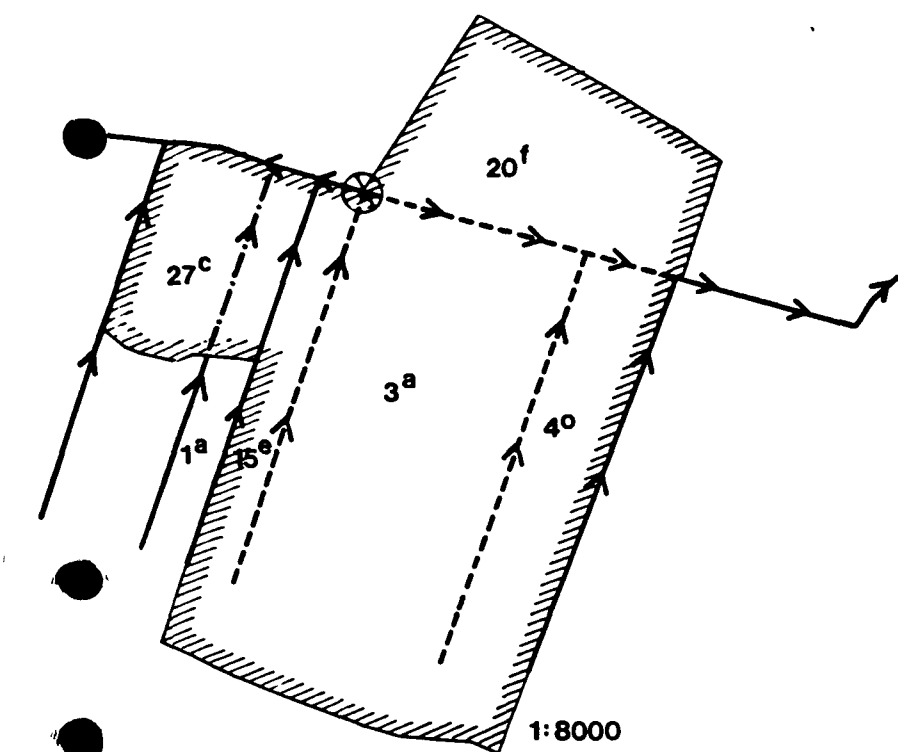
De på vedhæftede kort angivne arealer, af størrelse og matrikulær betegnelse som angivet på den ligeledes vedhæftede lodsejerfortegnelse, fredes i overensstemmelse med det ovenfor anførte.

Poul Buch

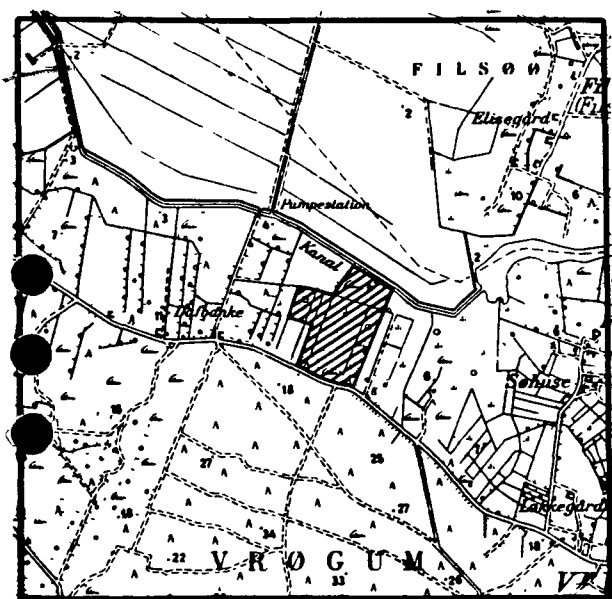
Anton Bruun

Steen Nielsen

/lm

- Uoprenset grøft. § 4 stk 2
- Vandstandsreguleret grøft. § 4 stk 3
- Grøft med fri ret til vedligeholdelse. § 4 stk 4
- ⊕ Vandskel
- /// Fredningsgrænse

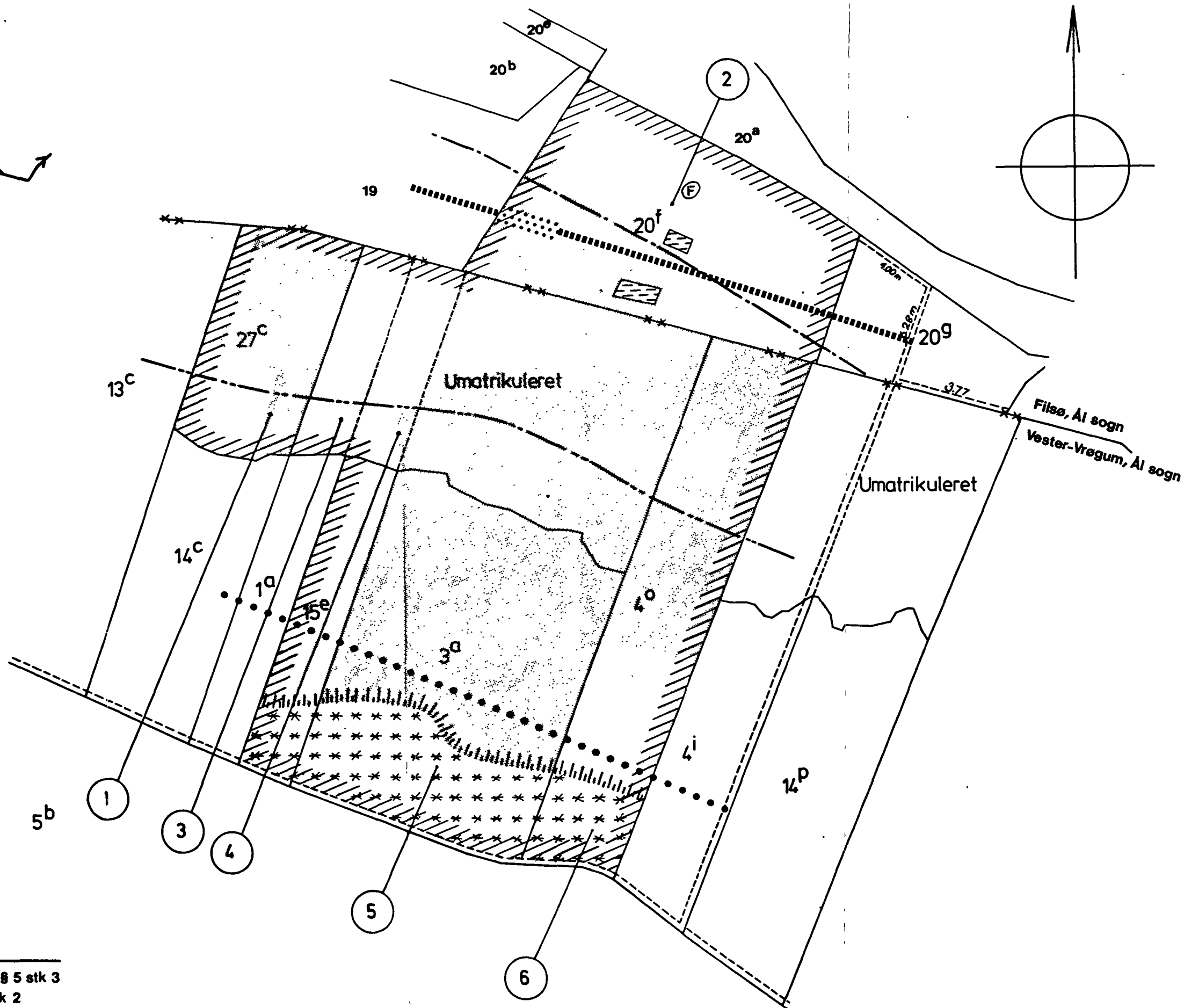

REG. NR. 7745

SIGNATURFORKLARING

■ § 43 område	Erosionsskrænt jfr. § 5 stk 3
/// Fredningsgrænse	⊕ Foderplads jfr. § 8 stk 2
--- Åbeskyttelseslinie	▨ Andedamme jfr. § 6
--- Skovbyggelinie	... Vildtager jfr. § 5 stk 2
● Lodsejernummer	* * * Naletæbepl. jfr. § 5 stk 3
	□ Dyrket areal jfr. § 5 stk 1
	... Gasledning
	Olieledning

1:4000

KORT 1113 IV SV

Fredning af dele af Værum kær		rett. tegn. HB	kont. tegn. nr.
		godk. mbl	
		nr 8-75-11-555-1-80	
TEKNISK FORVALTNING		RIBE AMTSRÅD	

Udskrift
af
forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet
for
Ribe amts fredningskreds.

--oo000oo---

År 1986 den 16. maj blev i sag

J.nr. 250/1984:

Fredning af dele af Vrøgum

Kær i Blåvandshuk kommune

afsagt sålydende

A F G Ø R E L S E :

I forbindelse med fredning af dele af Vrøgum Kær, Blåvandshuk kommune, har nogle lodsejere påstået sig tillagt erstatning for den i henhold til fredningsnævnets afgørelse deres arealer pålagte fredning.

I skrivelse af 24. juni 1985 har advokat Eva Kristoffersen for Henning Hansen, som ejer matr.nr. 3 a Vr.Vrøgum, Ål og en umatrikuleret del af matr.nr. 3 a bl.a. anført:

".....Som anført... erhvervede min klient ejendommen den 1. januar 1984 for en købesum stort kr. 439.000,-, af hvilket beløb en overvejende del blev betalt som købesum for den jord, som nu agtes fredet, jfr. nedenfor.

Det var ved erhvervelsen af ejendommen min klients hensigt, at udnytte en del af jorden landbrugsmæssigt, ligesom min klient havde og har planer om at leje jagten ud.

Det er min klients klare opfattelse, at en gennemførelse af en fredning i et omfang som den foreslåede, vil betyde en endog meget væsentlig forringelse af ejendommens herlighedsværdi for min klient, ligesom en fredning som den foreslåede vil betyde ødelæggelse af jagten på ejendommen og betyde, at min klient

udelukkes fra at anvende en del af arealet til agerbrug, hvilke to sidstnævnte forhold igen vil være ensbetydende med betydelige indtægtstab for min klient. Opmærksomheden henledes i denne forbindelse på, at der fortsat er landbrugspligt på ejendommen og den påtænkte fredning vil således - ud over at betyde væsentlige indtægtstab for min klient - være ensbetydende med et drastisk fald i ejendommens værdi i handel og vandel, fordi der på den ene side hviler landbrugspligt på ejendommen og på den anden side vil hvile et forbud mod udnyttelse af ejendommen til agerbrug.

Gennemføres fredningen som foreslået, vil ejendommen fremover repræsentere en ren udgift for min klient uden nogen form for indtægtsmuligheder, ligesom ejendommens værdi i handel og vandel falder betydeligt.

På baggrund af ovenstående og det i min skrivelse af 6. december 1984 anførte, skal jeg herefter på vegne min klient præcisere dennes erstatningskrav som følger, idet bemærkes, at min klient har været bortrejst i forretningsøjemed næsten uafbrudt siden mødet den 3. juni d.å., hvorfor opgørelse først fremkommer nu, ligesom det forbeholdes at fremkomme med yderligere materiale til dokumentation af min klients krav:

1. Min klient gør for det første krav gældende om erstatning for ødelæggelse af ejendommens herlighedsværdi og herunder for det fald i ejendommens værdi i handel og vandel som fredningen vil være ensbetydende med.

Som nævnt i min skrivelse til Ribe amtsråd af 6. december 1984, erhvervedes ejendommen af min klient for kr. 439.000,-, og det er min klients opfattelse, at mini-

mum halvdelen af nævnte købesum erlagdes som betaling for jorden, og herunder specielt dennes herlighedsværdi og for muligheden for at drive jagt på samme.

Det gøres gældende, at herlighedsværdien vil så godt som bortfalde som følge af fredningen, ligesom fredningen, jfr. pkt. 2 nedenfor, vil være ensbetydende med, at jagten gradvis ødelægges og min klients krav i denne henseende opgøres således til halvdelen af den af min klient for ejendommen erlagte købesum, eller 220.000,- kr.

I denne forbindelse skal endvidere påpeges, at det selv sagt også for værdien af ejendommen i handel og vandel vil være af afgørende betydning, at ejendommen er pålagt landbrugspligt og nu med den påtænkte fredning pålægges forbud mod udnyttelse af ejendommen til agerbrug.

Jeg vedlægger kopi af af sælger af ejendommen afgiven erklæring om fordelingen af købesummen på henholdsvis jorden og beboelsesejendommen, idet jeg - af omkostningsbesparende årsager - indtil videre har undladt at indhente mægler vurdering af ejendommens handelsværdi før og efter den påtænkte fredning. Såfremt Fredningsnævnet måtte ønske sådan vurdering indhentet, tillader jeg mig at gå ud fra, at jeg hører nærmere.

2. Muligheden for egen udnyttelse af jagten på ejendommen spillede som nævnt en afgørende rolle for min klient i forbindelse med dennes erhvervelse af ejendommen, men ligeså væsentlig en rolle spillede muligheden for udleje af jagten.

Det er min klients klare opfattelse, at den påtænkte fredning vil være ensbetydende med en gradvis ødelæggelse af jagten, og dette vil igen være ensbetydende med et indtægts-

tab for min klient i størrelsesordenen ca. kr. 20.000,- om året hvilket tab min klient ligeledes ønsker erstattet.

Jeg bemærker at have indhentet sagkyndig vurdering af spørgsmålet om, i hvilket omfang fredningen vil betyde en ødelæggelse af jagten, og en vurdering af muligheden for indtægt ved udleje af jagten, hvilken vurdering forventes at være mig i hænde en af de nærmeste dage, hvorefter den vil blive tilstillet Fredningsnævnet.

3. Som nævnt ovenfor og i min skrivelse til Ribe amtsråd af 6. december 1984, var det endvidere ved erhvervelsen af ejendommen min klients hensigt at udnytte en del af ejendommen (den midterste svarende til ca. 15 tønder land) til agerbrug, eller nærmere bestemt til beplantning med juletræer med videresalg for øje.

Efter som jorden det pågældende sted er drænet, ville det for udnyttelsen heraf alene være nødvendigt at opgrave nogle grøfter, således at udnyttelsen ikke ville have betydet udgifter for min klient.

Min klient havde som nævnt planlagt beplantning af området med juletræer med henblik på videre salg heraf, og havde i denne forbindelse påregnet en indtægt på minimum kr. 500,00 pr. tønde land pr. år, eller i alt kr. 7.500,00 pr år, hvilket indtægtstab min klient ligeledes ønsker erstattet.

Ligeledes af omkostningsbesparende hensyn, har jeg indtil videre ikke indhentet udtalelse fra plante-avls-sagkyndig vedrørende indtægtsmuligheden i denne henseende, idet jeg går ud fra, at jeg, såfremt Fredningsnævnet ønsker sådan

udtalelse indhentet, hører nærmere herom.

4. Min klient ønsker endelig godtgørelse for udgiften i forbindelse med min assistance i sagen, der hidtil har omfattet gennemgang og drøftelse med klienten af det foreløbige forslag til fredning, deltagelse i offentligt møde på hotel Vrøgum den 19. november 1984, gennemgang og drøftelser med klienten af endeligt forslag til fredning, drøftelse med klienten forud for offentligt møde på hotel Vrøgum den 3. juni d.å. og diverse drøftelser vedrørende spørgsmålet om opgørelsen af min klients erstatningskrav, således at mit tilgodehavende indtil videre kan opgøres til ca. 7.500,- kr.

Det er en selvfølge, at min klients erstatningskrav kræves forrentet i overensstemmelse med Naturfredningslovens regler.

Sagkyndig vurdering af fredningsforslagets betydning for jagten, følger som nævnt ovenfor en af de nærmeste dage. Jeg anmoder om, at henvendelser sagen vedrørende for så vidt angår Henning Hansen tilstilles undertegnede, og beder iøvrigt Fredningsnævnet lade mig vide, såfremt man behøver yderligere oplysninger...."

I skrivelse af 2. juli 1985 fra Oksbøl og Omegns Jagtforening til advokatfirmaet Koch, Dresing og Falsner, Esbjerg er det anført:

".....I anledning af fredningssagen, der berører dele af Vrøgum Kær i Blåvandshuk kommune, har bestyrelsen for Oksbøl og Omegns Jagtforening d. 21. juni 1985 besigtiget det Henning Hansen tilhørende areal bemeldte sted, matr.nr. 3 a Vr. Vrøgum, Ål og en umatrikuleret del af 3 a. Formålet var en vurdering af arealets jagtmæssige værdi. Arealets beliggenhed, bevoksningens karakter og de øvrige biotopiske forhold taget i betragtning er det vor bestemte opfattelse, at arealet med lethed vil kunne

lejes ud for en årlig leje af ikke under 20.000,00 skriver: tyve tusinde, pr. år.

Vi underbygger dette tal ud fra vort kendskab til den store bestand af kronvildt, der findes i området. Denne vildtarts tilstedeværelse har en afgørende indflydelse på arealets jagtmæssige værdi.

Efter at have gennemlæst "Forslag til fredning af dele af Vrøgum Kær i Blåvandshuk kommune", Ribe amtsråd, januar 1985, skal vi her fremhæve de punkter i fredningsforslaget, der vil kunne påvirke arealets jagtmæssige værdi i negativ retning.

Vi har principielt sympati og forståelse for ønsket om at bevare et stykke særpræget og næsten uberørt vestjysk natur.

Men vi mener ikke, at forslaget vil lade arealets jagtmæssige værdi uberørt, som en lægmand vil kunne få indtryk af ved læsning af forslagets § 8, der omhandler jagt.

1. Afvanding.

Ejerens fuldstændige umyndiggørelse, jfr. § 4 stk 2, i spørgsmålet om graden af afvanding, af det ham tilhørende areal, vil kunne få en skadelig virkning for bestanden af faststående klovbærende hårvildt, såfremt denne umyndiggørelse medfører, at grundvandstanden i området hæves.

2. Vildtagre.

Den eksisterende vildtager på 3 ^{må} a, ifg. § 5 stk 1, ikke vedligeholdes.

Vi skønner, at dette i nogen grad vil kunne forventes at få en negativ virkning på vildtbestanden.

3. Nyplantning.

Den manglende ret til nyplantning og vedligeholdelse af den eksisterende beplantning, som præciseret i § 5 stk 2, vil

i løbet af en årrække betyde, at granbeplantningen langs med vejen Vrøgum-Kjærgård vil forsvinde.

Det jagtmæssigt mest interessante område nord for denne beplantning vil her med have mistet sin nuværende karakter som en "sammenhængende" del af Vrøgum plantage.

Dette vil efter vor opfattelse kunne forringe den faste bestand af især kronvildt og råvildt.

4. Græsning.

Ribe amtsråd har, ifg. § 9, ret til at lade foretage afgræsning af arealet

citat:

"efter aftale med vedkommende ejer eller med fredningsnævnets godkendelse"

Altså kan amtsrådet lade foretage afgræsning uden ejerens godkendelse.

Græssende kreaturer vil efter vor opfattelse bevirke, at bestanden af faststående kronvildt forsvinder fra det berørte areal og vil her med forringe arealets jagtmæssige værdi væsentligt.

5. Offentlig adgang.

En øget interesse for arealet fra offentlighedens side, som må antages at være uundgåelig ved fredningssagens popularisering af Vrøgum Kær, kan forventes at give øget trafik af mennesker i området til skade for den faststående vildtbestand.

6. Vegetationens vedligeholdelse.

På dette punkt har ejeren/jagtudøveren tilsyneladende sammenfaldende interesser, idet kærrets åbne karakter uden for stærk bevoksning af pilekrat ønskes bevaret.

§ 9, der omhandler arealpleje, er imidlertid formuleret således, at amtet også på dette punkt har hele myndigheden. Vi må således betragte også dette som en forringelse af arealets jagt-

mæssige værdi....."

De øvrige lodsejere har ikke fremsat skriftlige erstatningskrav.

Nævnet skal bemærke:

Da den gennemførte fredning af arealerne vil begrænse ejernes mulighed for disses udnyttelse, bør der udbetales erstatning i forbindelse med fredningens gennemførelse. Under henvisning til den afsagte fredningsafgørelse findes denne erstatning passende at kunne fastsættes til 1.200,- kr. pr. ha., for arealer, der ikke er omfattet af naturfredningslovens § 43. Erstatningen for arealer, der i forvejen er omfattet af naturfredningslovens § 43, fastsættes ^{til} 600,- kr. pr. ha.

Efter indholdet af de pålagte fredningsbestemmelser findes der ikke grundlag for at tilkende nogen lodsejer erstatning ud over arealerstatningen.

Til advokatomkostninger tillægges der snedkermester Henning Hansen, Vigtoftvej 14, Vrøgum, Oksbøl 4.000,- kr. med tillæg af moms.

Erstatningsbeløbene udredes i medfør af naturfredningslovens § 24 af Statskassen med 3/4 og af Ribe amtsråd med 1/4; erstatningen forrentes i medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 4 sidste punktum fra den 1. december 1985 med en årlig rente, der er 1 % højere end den af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto.

I samlet erstatning udbetales der herefter kr. 27.540,- fordelt blandt lodsejerne som angivet i vedhæftede lodsejerfortegnelse.

Poul Buch

Anton Bruun

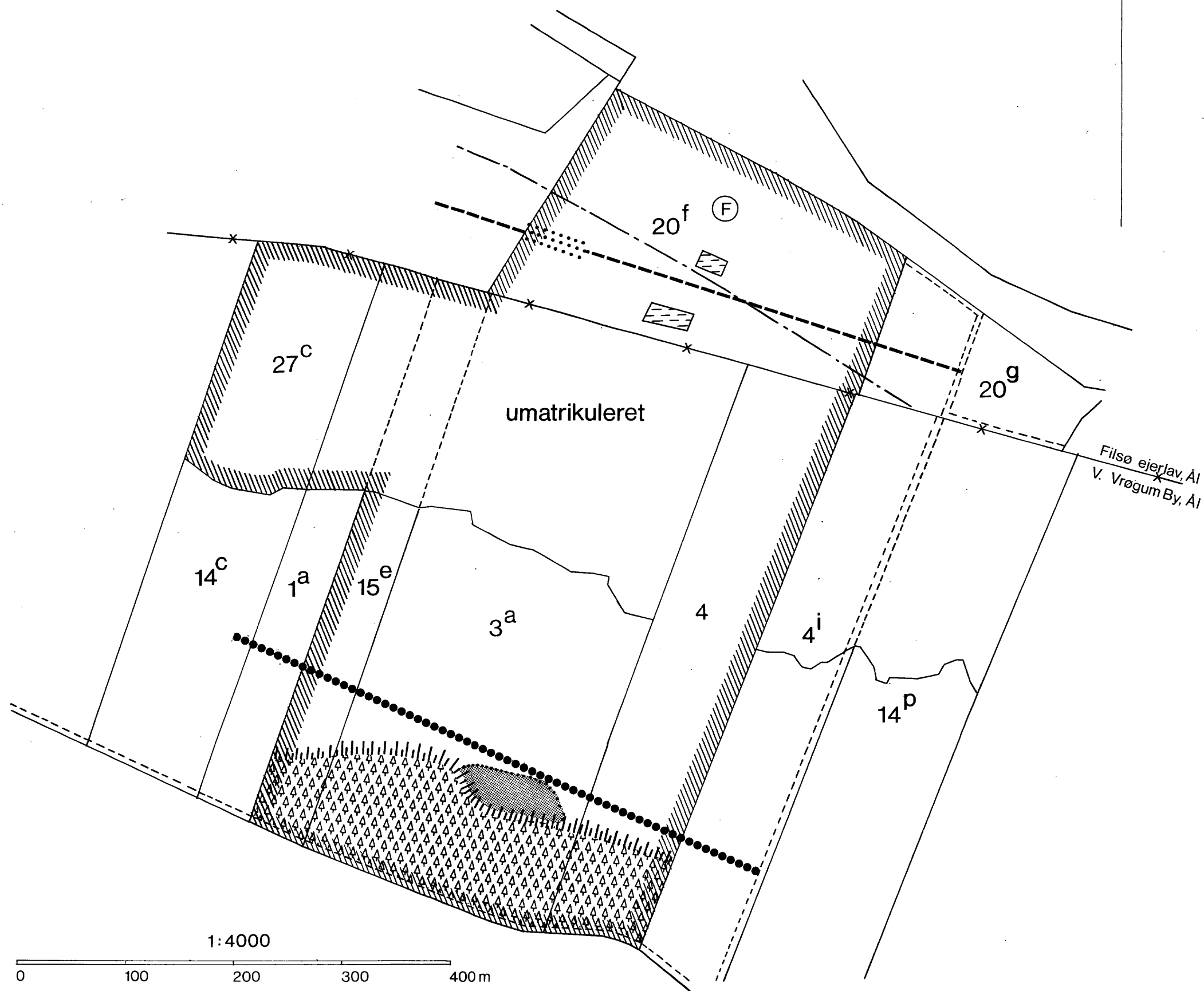
Steen Nielsen

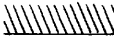
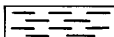
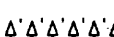
LODSEJERFORTEGNELSE

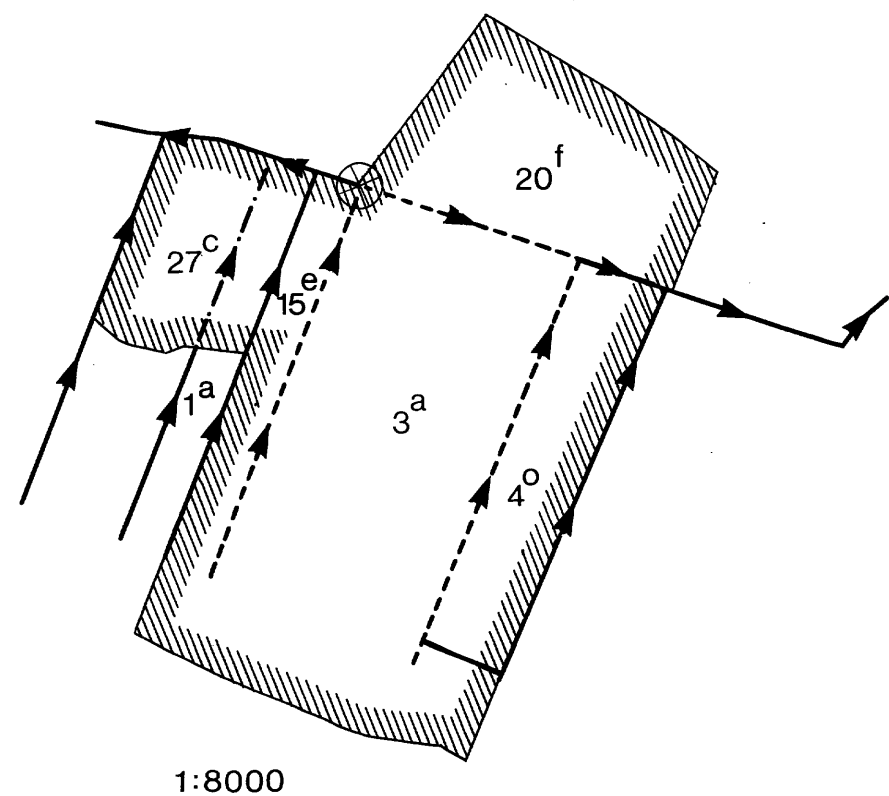
Side

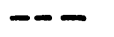
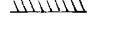
Lb. nr.	Lodsejer, adresse	Matr.- betegn.	Total areal i m ²	U N D E R F R E D N I N G				Erstatninger
				Areal i ha	Areal omf. af § 43 i ha	Areal omf. af åbeskyt. linie i ha	Areal omf. af skovbygge- linie i ha	
1.	Erik Levinsen Vesterbyvej 5 Vrøgum 6840 Oksbøl	27 c Vr. Vrøgum, Ål	2.8060	2,8	1,8		0,7	1,8 ha. a 600 = 1080 kr. 1,0 ha. a 1200 = <u>1200 kr.</u> 2280 kr.
2.	Arne Jørgensen Stationsvej 3 Vrøgum 6840 Oksbøl	20 f Filsø, Ål	6.1700	6,2	1,7	3,6		1,7 ha. a 600 = 1020 kr. 4,5 ha. a 1200 = <u>5400 kr.</u> 6420 kr.
3.	Erik Graungård Pedersen Søhusevej 2 Vrøgum 6840 Oksbøl	1 a Vr. Vrøgum, Ål + en una- trikuleret del af 1 a	25.0486	0,0 1,1			0,3	1,1 ha. a 1200 = 1320 kr.
4.	Poul Erik Bech Lyngbovej 7 Vrøgum 6840 Oksbøl	15 e Vr. Vrøgum, Ål + en una- trikuleret del af 15 e	1.8444	1,8 1,1	0,6		0,3	1,8 ha. a 1200 = 2160 kr. 0,6 ha. a 600 = 360 kr. 0,5 ha. a 1200 = <u>600 kr.</u> 3120 kr.
5.	Henning Hansen Vigtoftvej 14 Vrøgum 6840 Oksbøl	3 a Vr. Vrøgum, Ål + en una- trikuleret del af 3 a	9.3245	8,0 5,5	5,6 5,5		8,0 1,8	5,6 ha. a 600 = 3360 kr. 2,4 ha. a 1200 = 2880 kr. 5,5 ha. a 600 = <u>3300 kr.</u> 9540 kr. Udover arealerstatning tilkendes der kr. 4.000,- + moms i sagsomk.
6.	Arnold Jensen Vesterbyvej 3 Vrøgum 6840 Oksbøl	4 o Vr. Vrøgum, Ål	5.5180	5,5	2,9		3,4	2,9 ha. a 600 = 1740 kr. 2,6 ha. a 1200 = <u>3120 kr.</u> 4860 kr.

KORT>

- Fredningsgrænse
- Andedamme, jfr. § 3
- Dyrket areal, jfr. § 5b
- Vildtager, jfr. § 5c
- Nåletræsbepl. jfr. § 5d
- Foderplads, jfr. § 7b
- Gasledning
- Olieledning

- Uoprenset grøft. § 4b
- Vandstandsreguleret grøft. § 4c
- Grøft med fri ret til vedligeholdelse. § 4d
- Vandskel
- Fredningsgrænse

Vrøgum Kær

Blåvandshuk kommune

Ribe amt

FREDNINGSKORT

OVERFREDNINGSNÆVNETS
fredningsafgørelse af Dec. 87
1987; sag nr. 2677/86

REG. NR. 0 7745.000

- 4 FEB. 2010

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL

Domhusgade 24, 6000 Kolding

76 31 96 38, mail: biran@domstol.dk

Vedr. fredningsnævnets j. nr. 53/2009: Forlængelse af frist til etablering af trampesti m.m. i Vrøgum Kær.

Den 26. september 2009 meddelte Fredningsnævnet for Ribe amt Danmarks Naturfond dispensation til at etablere en trampesti på ejendommen matr. nr. 3 a Vester Vrøgum, Ål for at sikre offentlighedens adgang til området, der er 13,5 ha stort. Trampestien skulle markeres med ca. 11 skårne egetræspæle; i forbindelse med åbningen af området skulle der etableres en rastepads med bænke og en informationsplanche samt opsættes en sten eller et træskilt med teksten "Vrøgum Kær".

I et brev af 29. oktober 2009 til fredningsnævnet har Danmarks Naturfond oplyst, at arbejdet med etablering af trampestien m.m. endnu ikke er afsluttet på grund af problemer med at fremskaffe midler til projektets gennemførelse. Da det nu er lykket at finansiere projektet, således at det kan gennemføres i 2010, har naturfonden anmodet om forlængelse af fristen for dispensationen til projektets gennemførelse.

Da ansøgningen først er modtaget efter udløbet af fristen for dispensationen, skal sagen genbehandles.

Fredningsnævnet har besluttet at behandle sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har under behandlingen af sagen foretaget høring.

Fredningsnævnet har herefter besluttet at meddele Danmarks Naturfond dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Ved kendelse, afsagt den 18. december 1987, tog Overfredningsnævnet en begæring fra Ribe Amtsråd om fredning af Vrøgum Kær til følge.

Det fremgår af kendelsen, at den centrale, sammenhængende del af Vrøgum kærområdet er den eneste del af Filsø-bassinets sydlige bredzone, som endnu stort set er intakt bevaret i hele sin udstrækning, og at ved en kombination af de specielle terrænmæssige og vekslende fysiske og kemiske forhold i jordbunden byder Vrøgum Kær på en rig variation i vegetationstyperne.

Overfredningsnævnet har anført i begrundelsen for at frede kæret blandt andet, at

"Navnlig de botaniske værdier i fredningsområdet gør det ønskeligt, at der ved fredningen sikres adgang til området i forskningsmæssigt øjemed og med henblik på videregående uddannelse, men området bør ikke herudover åbnes for offentlig færdsel."

Overfredningsnævnet fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for Vrøgum Kær:

”§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at bevare den resterende del af den uberørte jordbund og de forskellige vegetationssamfund på Filsøbassinets sydlige skråning samt at sikre rigkæret og de sjældne fugtighedsplanter, som vokser i dette.

§ 2. Bevaring af området.

Der må ikke foretages andre indgreb i områdets nuværende tilstand end foranstaltninger til fremme af fredningsformålet.

...

§ 6. Bebyggelse m.v. og andre konstruktioner og anlæg.

- a. Det følger af § 2, at der ikke må opføres bebyggelse (herunder skure, foderhuse o. lign.) eller anbringes andre faste konstruktioner som f. eks. skydetårne. Der kan dog uden hensyn til fredningen anbringes sædvanlige læskure for kreaturer og opsættes sædvanlige kreaturhegn...

§ 8. Offentlighedens adgang.

- a. Uanset bestemmelserne i naturfredningslovens § 56 har offentligheden ikke ret til at færdes på de udyrkede arealer.
- b. Ejerne kan ikke modsætte sig færdsel og ophold i området i forskningsmæssigt øjemed eller som led i videregående uddannelse. En sådan adgang til området kræver dog forudgående meddelelse til de pågældende ejere, som kan nægte adgang på jagtdage...”

I et brev af 25. oktober 2005 rettede Danmarks Naturfond henvendelse til Fredningsnævnet for Ribe Amt og oplyste, at fonden, der havde erhvervet det fredede areal i Vrøgum Kær, ønskede at åbne kæret for offentligheden, fordi fonden er af den opfattelse, at moderne naturforvaltning skal give så udstrakt adgang til naturen som muligt. Danmarks Naturfond ansøgte derfor om dispensation fra fredningsbestemmelsernes § 8.

I et brev af 26. juli 2006 redegjorde naturfonden nærmere for projektet til åbning af Vrøgum Kær for offentligheden. I brevet har naturfonden anført blandt andet:

”...

Stien bliver etableret som en trampesti, for at lede færdslen bliver der opsat ca. 11 skårne egetræspæle til markering...

Information og rastepads bliver etableret hvor der i dag er en plads med to bænke.

Der vil fortsat være bænke og der opsættes en informationsplanche i størrelse A3 – 42 x 30 cm. Planchen opsættes på en egetræspæl hvorunder der monteres en folderkasse ...

Teksten på planchen bliver kort information om området og stiforløbet, i folder bliver botanikken, historien m.m. uddybende beskrevet, stiforløbet bliver også indtegnet.

Ved indgangen til området fra den offentlige vej ønskes der opsat en sten eller et træ skilt ... med teksten "Vrøgum Kær".

...

Der er indgået aftale med Ribe Amt om afgræsning af området med kreaturer. Der opsættes et el-hegn omkring hele arealet..."

Den 26. september 2006 traf Fredningsnævnet for Ribe amt følgende afgørelse:

"...

Fredningen af Vrøgum Kær har til formål at bevare den resterende del af den uberørte jordbund og de forskellige vegetationssamfund på Filsø-bassinets sydlige skråning samt at sikre rigkæret og de sjældne fugtighedsbundplanter, som vokser i dette. Overfredningsnævnet bestemte, at offentligheden ikke skulle have adgang til området.

Naturfonden har overtaget en del af det fredede Vrøgum Kær. Det fremgår af fondens vedtægter, at der er fondens formål at bevare landskabelige og kulturhistoriske værdier, at beskytte dyre- og planteliv, og at sikre rekreative områder for befolkningen ved erhvervelse og drift af fast ejendom. Fondens dispensationsansøgning er begrundet i dette formål, som ikke kan kanaliseres uden at offentligheden får adgang til det fredede areal.

Ved vedtagelsen i 1992 af naturbeskyttelsesloven blev offentlighedens adgang til naturen udvidet som udtryk for den umiddelbare ret, befolkningen har til at færdes i naturen.

Selvom det fremgår af fredningsbestemmelserne, at offentligheden ikke har adgang til de fredede arealer, finder fredningsnævnet, at dispensationsansøgningen er velbegrundet, både i naturfondens vedtægter, i den adgang, der i naturbeskyttelsesloven generelt er givet offentligheden til at færdes i naturen, og i det offentliges interesse i at opleve arealets særpræg..."

Fredningsnævnet meddelte derfor naturfonden den ansøgte dispensation.

I brevet af 29. oktober 2009 har Danmarks Naturfond anført, at arbejdet med at etablere trampestien m.m. endnu ikke er afsluttet på grund af problemer med at skaffe økonomiske midler til projektets gennemførelse. Naturfonden har tilføjet, at det nu er lykkedes, således at projektet kan gennemføres i 2010. Som følge heraf har naturfonden ansøgt om forlængelse af fristen til den 26. september 2010.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har sendt sagen i høring hos Miljøcenter Ribe, Varde Kommune, Teknisk Forvaltning, Skov- og Naturstyrelsen Blåvandshuk, Danmarks Naturfredningsforening, Fri-luftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening med høringsfrist den 14. december 2009.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Fredningsnævnet for Ribe amt behandlede Danmarks Naturfonds oprindelige ansøgning i 2006 og meddelte den 26. september 2006 naturfonden dispensation til at åbne området for offentligheden ved at anlægge trampestien, at etablere en rastepads med bænke, at opsætte informationsplanchen og t opsætte en sten eller et træskilt med teksten "Vrøgum Kær".

Idet forudsætningerne for at meddele dispensationen fortsat er til stede, meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og af de grunde, der er anført i afgørelsen af 26. september 2006, Danmarks Naturfond dispensation til at gennemføre projektet på vilkår,

at trampestien anlægges som vist på det kortbilag, der er vedhæftet afgørelsen af 26. september 2006,

og

at trampestiens forløb markeres med ca. 11 skårne egetræspæle.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 1360 København N, af Danmarks Naturfond, Skov - og Naturstyrelsen Blåvandshuk, Vejle kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

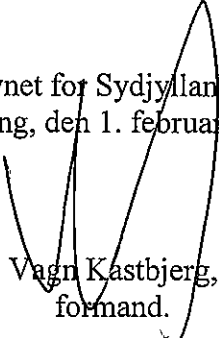
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del,
Kolding, den 1. februar 2010.

Vagn Kastbjerg,
formand.

Denne afgørelse er sendt til:

Danmarks Naturfond, Skovsgård Gods, Kaagaardsvej 12, Hennetved, 5900 Rudkøbing.

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Skov - og Naturstyrelsen Blåvandshuk, Ålholt 1, 6840 Oksbøl

Skov - og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Varde Kommune, Teknisk Forvaltning, Bytoften 2, 6800 Varde

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø,

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ formand Merete Vigen Hansen, Frøstrupvej 200, Lunde, 6830 Nørre Nebel

Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV,

Friluftsrådets lokalafdeling v/ Hanne Voetmann, Houstrupvej 34, 6830 Nr. Nebel

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V.